

Voor je gelezen

Interview met Pieter Uittenbogaard, docent economie en schrijver van 'Detroit: Ontwaken uit de Amerikaanse Nachtmerrie'

Er was een grote opkomst bij de boekpresentatie van 'Detroit: Ontwaken uit de Amerikaanse Nachtmerrie' die op 1 november j.l. plaatsvond, en de afwezigen hadden ongelijk. Het was inspirerend (je bent docent, of je bent het niet) en nodigde uit tot het lezen van dit 900 pagina's tellende boek.

Pieter geeft economie aan leerlingen havo/vwo van het Sint-Maartenscollege in Voorburg. Voor dit interview ontmoet ik Pieter in zijn klaslokaal. De meest voor de hand liggende vraag, waar we verder op ingaan tijdens het interview, werd eigenlijk al beantwoord tijdens de boekpresentatie: "Waarom Detroit, waarom dit boek?"

Faillissement

Pieter: "Na de Chrysler reclame die tijdens de Super Bowl in 2011 werd uitgezonden, waarin de rapper Eminem optreedt en aan het einde de tekst 'Imported from Detroit' verschijnt, begon er iets in m'n achterhoofd te malen. Maar de stap naar een boek schrijven was er nog niet. Twee jaar later vroeg Detroit in juni 2013 het faillissement aan, 18 miljard USDollar schuld, nog steeds het grootste faillissement van een overheidslichaam in de geschiedenis van de Verenigde Staten. In de Nederlandse kranten verschenen er slechts een paar regels over dit nieuws. Dat vond ik bijzonder. In de krant die ik lees, de Volkskrant, stonden enkele dagen later twee stukken: China kampt met zeker negen 'Detroit's' en Frankrijk lijdt aan het Detroit-syndroom. Erg oppervlakkig allemaal, het enige wat een land als China dan gemeen heeft met Detroit is in bepaalde steden de schuldenproblematiek, maar verder helemaal niets. Ik ging hierop kijken of er Nederlandstalige boeken over de stad geschreven waren, maar die waren er niet. Daarna ben ik begonnen met inlezen; veel boeken maar ook talloze artikelen uit de lokale pers. Over Detroit hebben wij in Nederland echt een onvolledig beeld. Je kan natuurlijk via Amazon.com een geweldig Engelstalig boek over Detroit bestellen, maar als Nederlander en buitenstaander heb je toch een andere invalshoek. Zo leg ik dingen uit die voor een Amerikaan vanzelfsprekend zijn. Ik ben daarnaast te voet de wijken ingegaan en gaan fietsen, dat geeft ook een ander perspectief. Hoe je het ook wendt of keert, de Verenigde Staten is een bijzondere samenleving. Ik was al wel eerder in de VS geweest, maar nog nooit in Detroit."

Schrijven en uitgeven

De onvermijdelijke vraag stel ik maar niet te lang uit. "Schrijven is schrappen, daar lijk je niet erg door gehinderd", grijns ik. Pieter kijkt me vrolijk aan en vertelt dat hij toch nog geschraapt heeft,

maar niet al te veel. Hij vertelt dat zijn schrijfervaring zich beperkte tot drie scripties voor hij aan dit boek begon. Dat maakt het ook wel erg spannend hoe het boek ontvangen gaat worden. "Er is bijvoorbeeld een volledig hoofdstuk aan sport gewijd. Het is niet ondenkbaar dat sommige lezers daar niet veel mee hebben, maar wie echt Detroit wil doorgronden, moet iets weten van het kampioenschap van de Detroit Tigers (honkbal) in 1968, een jaar nadat de stad bijna aan onlusten ten onder was gegaan," zegt Pieter.

Het boek is in eigen beheer uitgegeven, de ene uitgever kwam zijn afspraken niet na, de andere wilde een maximum aantal pagina's (ongeveer de helft van het huidige boek), weer een ander had geen tijd tot oktober. Door het boek zelf uit te geven, kon Pieter de inhoud bepalen. Een serieuze financiële investering, maar we mogen blij zijn dat hij het erop gewaagd heeft.

Rondkijkend in zijn lokaal, waar covers van The Economist evenals herinneringen aan Detroit kras door elkaar hangen, vermoed ik het antwoord op mijn volgende vraag al. Pieter ziet me rondkijken en zegt lachend "nogal chaotisch hé".

Toch stel ik de vraag "Had je een onderzoeks- of schrijfplan toen je begon?" Het hele proces heeft vier jaar geduurd, van zomer 2014 tot zomer 2018. Pieter legt uit dat hij begon met mapjes per onderwerp en ongeveer een jaar informatie heeft verzameld. Naderhand werd de informatie aangevuld met recent nieuws, maar een echt plan had hij niet.

In de les

Wie zo bevlogen is over een onderwerp neemt dat mee in zijn lessen. Ik vraag dan ook wat het boek voor zijn lesgeven betekent. Pieter vertelt dat hij regelmatig de les start met 5 minuten over bijvoorbeeld de mid-term elections of een andere actualiteit uit de VS die verband houdt met de lesstof. "Bij het onderwerp pensioenen print ik bijvoorbeeld een stukje uit mijn boek uit en laat het de leerlingen lezen. Een van de redenen waarom de financiën van Detroit zo onder druk kwamen te staan, had namelijk met de pensioenen te maken. Dekingsgraden van 30-40%, veel te riant pensioenen, dat bespreken we dan en dan gaan we naar de stof toe. Verplichte solidariteit, zorgverzekering en averechtse selectie, dat haal ik er in de les ook bij. Obama heeft geprobeerd het Amerikaanse zorgstelsel te verbeteren, maar het was moeilijk om zijn plannen door te voeren. Er heerst namelijk nog altijd een sterk gevoel van zelfbeschikkingsrecht in de VS. Het is niet elke week dat ik iets over Detroit vertel, maar bijvoorbeeld gisteren in 3V over ondernemen vertelde ik over het uitgeven van het boek als zelfstandig ondernemer. En ik gebruik bijvoor-

Foto: Burgemeester van Detroit, Mike Duggan

raffels los ongelezen kon blijven voor een goede beantwoording van de daaroponder gestelde vragen), werden (maar) drie vragen gesteld over een (juidelijk) pijlenschema, waarin de 'valkuil van de sociale zekerheid' werd weergegeven. Met een negatief verband tussen loonkosten en werkgelegenheid zijn de

beeld ook de auto-industrie – een bijzondere vorm van een oligopolie - bij de lessen over de verschillende marktvormen.”

Navraag bij enkele leerlingen wat ze daarvan vinden, levert onder andere de volgende reacties op: “Het geeft het zeg maar een persoonlijke tint en vaak heeft het ook betrekking tot de les. Een keer had hij bijvoorbeeld zijn boek ge-quote om ergens een voorbeeld van te geven” en “Hij geeft leuke voorbeelden die aansluiten op de lesstof. Wat alles iets minder abstract maakt”.

mag je ook van ELBO-leerlingen best (vaker) vragen, in plaats van heel veel rekenwerk. Ik verbaas me echter over een vakbondseconoom die (kijkend naar deze samenhangen) een negatief direct verband tussen werkgelegenheid en looneisen legt. Als ik de kranten goed gelezen heb wordt, terwille van

Voor de professionele ontwikkeling is het ook goed. Pieter geeft lezingen en is ondertussen Amerika-kenner. Voor wie meer wil weten: www.detroittheboek.nl. Pieter houdt ook een blog bij, elke zondag schrijft hij daar een kort stukje over het belangrijkste nieuws in Detroit: www.detroittheboek.nl/detroit-actueel/ Verder in dit nummer staat de recensie van het boek.

Karin Ost

Detroit: Ontwaken uit de Amerikaanse nachtmerrie, Pieter Uittenbogaard, ISBN 9789082907704, VitaBrevis, 2018, 909 blz, € 29,99.

Failissement van Motor City

Een ruim 900 pagina's tellend boek over de opkomst, bloei, neergang en voorzichtige wederopstanding van de stad Detroit. Al tijdens de inleiding, waarin de schrijver zich voorstelt en de nodige achtergrondinformatie verstrekt, wordt de lezer gegrepen door het onwerkelijke verhaal van de Motor City.

Geschiedenis

Het boek begint met de stichting van Detroit door de Fransen en de opkomst van de stad met onlosmakelijk daaraan verbonden, de rol van Henry Ford. Daarna volgt een intrigerend en meeslepend stuk over slavernij, discriminatie en rassenrellen, in de beeldvorming van menig Europeaan symbolen van het zuidelijke deel van de Verenigde Staten, maar niets blijkt minder waar. Segregatie en de witte vlucht liggen ten grondslag aan het faillissement van Detroit. Het is zeker niet altijd licht verteerbaar. Naarmate het faillissement van de stad dichterbij komt, wordt de teneur somber en deprimerend. Gelukkig zijn de laatste hoofdstukken weer hoopvol en positiever.

Het verhaal wordt rijkelijk geïllustreerd met Engeltalige quotes. Voor wie de Engelse taal niet voldoende machtig is, kan dat lastig zijn; voor wie ze wel beheerst is het soms te overvloedig. Tegelijkertijd geven de quotes een diepere laag aan het geschetste beeld. Taalpuristen zouden kritiek kunnen hebben op de hier en daar letterlijke vertalingen vanuit het Engels, maar de gemiddelde lezer zal zich er waarschijnlijk niet aan storen. In het boek worden de begrippen 'wit' en 'zwart' gebruikt. In het begin komt een beetje moeizaam over maar het went snel. Er is geen alternatief dat niet tot de nodige discussie zou kunnen leiden. Er wordt vaak verwezen naar straten, bezienswaardigheden en wijken, bijgevolg zou een plattegrond in het boek toegevoegde waarde hebben. Google Maps op de smartphone biedt gelukkig uitkomst.

weien dat er in de monetaire analyse zeker drie definities van bestaan (of 1 stonden?), namelijk M1 (de gevraagde definitie), M2 (het geldhoeveelheidsbegrip van DNB van voor het eurotoepak) en M3, dat overeenkomt met 1 gegeven begrip liquiditeitsmassa.

CONCLUSIE

De drie vragen leidden tot enige conclusies en tot klachten, o.a. bij het gebruik van de bron bij de gemakkelijke vraag 16 zaten storende fouten (leest) bij leerlingen die hun uitwerking ontvonden, of verwarring kunnen hebben geleid. Het gemiddelde bij per inwooner maar het aantal vragen leest het voor de lezer.

Problemen en uitdagingen

Dat dit boek grondig gedocumenteerd is, blijkt uit de 100 pagina's eindnoten met verwijzingen en referenties. Dit boek kan tot de categorie vakliteratuur gerekend worden en de docent die op zoek is naar inspiratie komt ruimschoots aan zijn trekken. De hoofdstukken over het faillissement van de stad gaan bijvoorbeeld uitgebreid in op de problemen met de pensioenen en renteswaps. En de twee hoofdstukken over de geschiedenis van de auto-industrie behandelen onder meer het oligopolie van 'de Big Three' (Ford, General Motors en Chrysler), de concurrentie van de Japanse autoproducenten met hun Just-in-Time principe (JIT) en Duitse autoproducenten en de rol van de United Automobile Workers (een invloedrijke autovakbond).

Al met al schetst 'Detroit: Ontwaken uit de Amerikaanse Nachtmerrie' een intrigerend beeld van een unieke stad. Het boek is het lezen zeker waard, te meer ook omdat het verhaal van Detroit symbool staat voor de uitdagingen waar de Amerikaanse samenleving voor staat. Een absolute aanrader.

Karin Ost

Adverteren in TEO, de digitale nieuwsbrief of op de website?

Vraag vrijblijvend een offerte aan. Mail naar advertenties@vecon.nl of bel 06-42717964 (Gert-Jan de Boer).